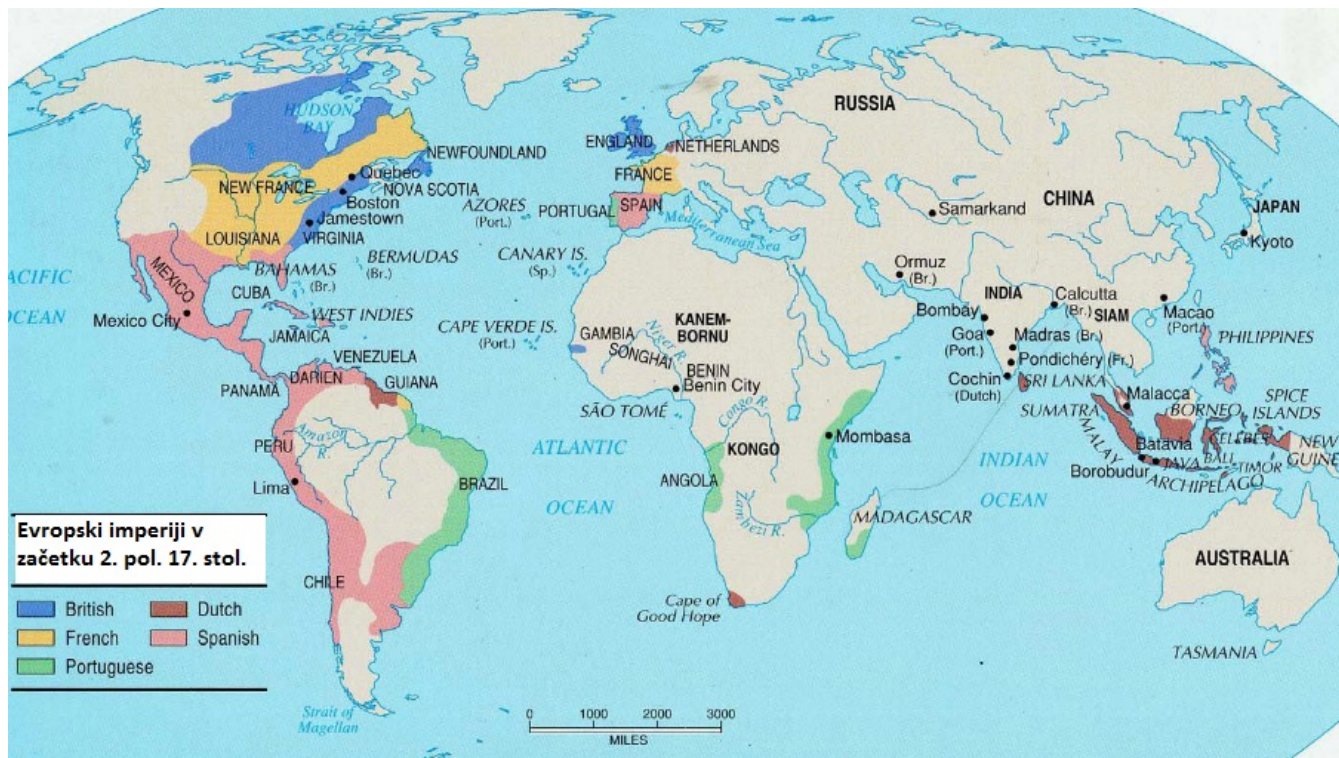

Ob koncu srednjega veka so v Evropi prevladovali monarhije (kraljevine). Moč vladarjev so omejevale posamezne plemiške rodbine in stanovi, ki so potrjevali stare ali nove (višje) davke.

Odvisnost vladarjev od stanov je bila zelo moteča, saj so nenehno potrebovali velike količine denarja predvsem za:

- razkošno življenje
- vojne,
- osvajanja in odkrivanja novih dežel

VLADAR

Pogajanja:

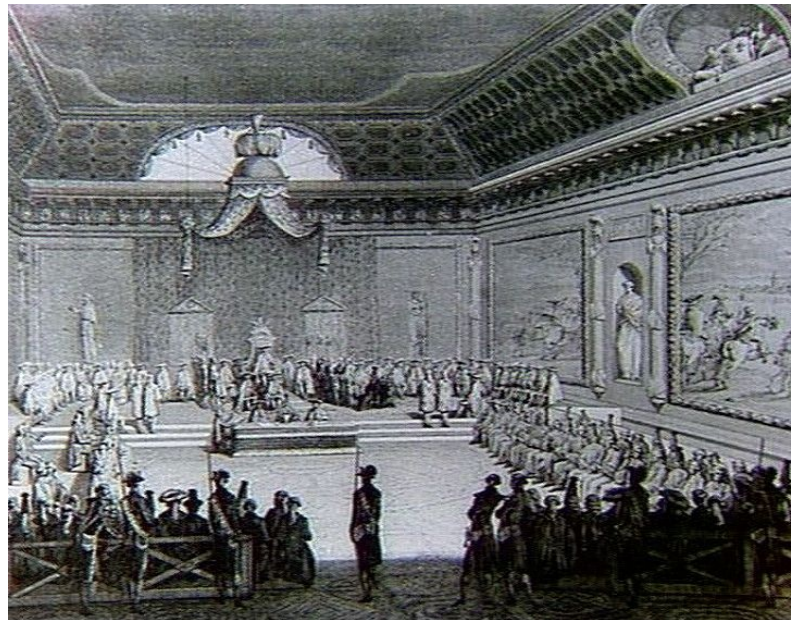
- davki
- vojska/vojne
- verska vprašanja

GENERALNA SKUPŠČINA

Predstavniki:

- plemstva
- duhovščine
- meščanstva

Za države je bila značilna fevdalna razdrobljenost. Meje med zemljiškimi posestvi so ovirale trgovino in promet. Pogosto se je dogajalo, da so bogate plemiške družine ogrožale ali izsiljevale vladarja.

Državo je vodil vladar ob posvetovanju z generalnimi stanovi (predstavniki duhovščine, plemstva in meščanstva).

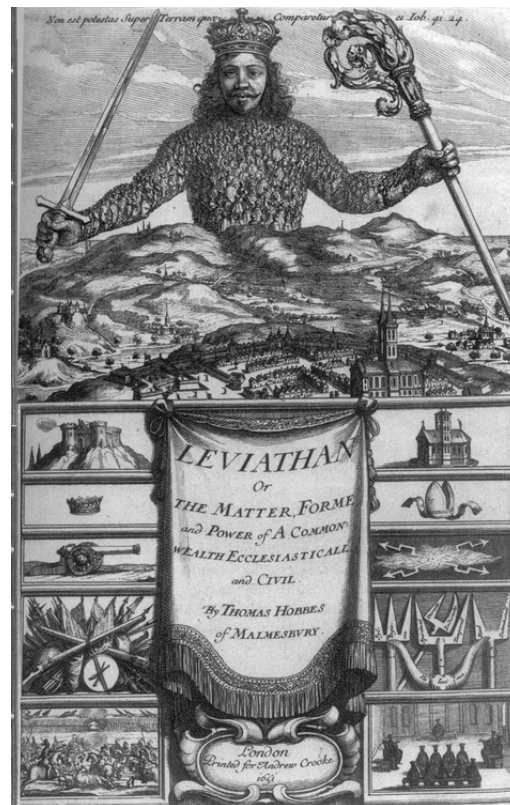
EVROPA V 17. IN 18. STOLETJU: od fevdalne razdrobljenosti do konca fevdalnega reda

ABSOLUTIZEM in PARLAMENTARNA MONARHIJA

Spremembe, ki so vplivale na potrebo po poenotenju države in s tem h krepitvi vladarjeve moči:

- naraščanje deleža obrti in trgovine v gospodarstvu;
- naraščanje pomena meščanstva v družbi;
- dokončno uveljavljeno denarno gospodarstvo;
- uporaba strelnega orožja je spremenila naravo vojskovanja. Fevdalna vojska, ki je temeljila na konjenici je postajala vedno bolj neuporabna. V ospredje prihaja pehota in topništvo.
- zemljepisna odkritja in oblikovanje kolonialnih imperijev

Država je prikazana v kraljevi osebi. V desnici meč, v levici pa škofovska palica. Absolutno oblast ima nad mestom in podeželjem.

Katere so bile značilnosti absolutizma?

Na kakšen način so si vladarji zagotovili neomejeno oblast?

O vseh državnih zadevah je odločal vladar. Njegova oblast je bila neomejena, odgovoren je bil le bogu.

Državne zadeve (tudi davčne) je opravljalo plačano uradništvo, ki je izviral iz vrst meščanstva.

Vojaška moč je temeljila na stalni, plačani (najemeniški) vojski.

Razglašena je državna vera (katoliška) - podpora Cerkve

Gospodarstvo je pod nadzorom države - merkantilistična gospodarska politika.

Plemstvo je ohranilo privilegiran položaj v družbi, nima pa več moči odločanja!

ŠPANIJA - prva država, kjer si je vladar zagotovil neomejeno, torej ABSOLUTNO oblast

Zametke absolutizma lahko opazimo že v 15. stoletju v Franciji. V 16. stoletju absolutizem zasledimo v **Španiji**, kjer je vladal Filip II. (1527–1598).

Španija je imela v 16. stoletju zaradi bogatih kolonij velik vpliv v Evropi (politično moč), kralj pa dovolj denarja za vzdrževanje najemniške vojske. Zato se mu ni bilo treba ozirati na stanovne in je lahko imel absolutno oblast.

Filip II. je bil v 16. stoletju najmočnejši evropski vladar. Bil je tudi zelo zahteven, uradniki so ga morali nenehno obveščati o vsem. Dvomil je v vsakogar in se zanašal le nase.

FRANCIJA - najpopolnejšo obliko absolutistične vladavine se je razvila za časa vladavine Ludvika XIV.

Znameniti reki Ludvika XIV.

"Država, to sem jaz."

"En kralj, en zakon, ena vera."

Na kakšen način je Ludvik XIV. vodil Francijo?

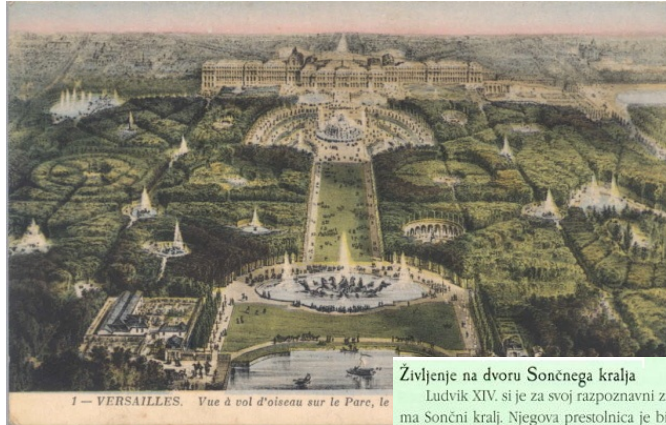

V učbeniku (str. 67) poišči podatke o tem vladarju.

Ludvik XIV. vodi državo s pomočjo svetovalcev (kardinal in ministri).

Upravna dela izvaja 40 000 uradnikov iz vrst meščanstva in nižjega plemstva.

Kako držati plemstvo pod nadzorom?

Razišči življenje v Versaillesu s pomočjo besedila v učbeniku (str. 68).

Preberi še spodnje besedilo.

Življenje na dvoru Sončnega kralja

Ludvik XIV. si je za svoj razpoznavni znak izbral Sonce, zato se ga je oprijel vzdevek Kralj Sonce oziroma Sončni kralj. Njegova prestolnica je bil velikanski grad Versailles pri Parizu. Ludvik ga je namenoma izbral za srce kraljestva, da bi bil neodvisen od Parižanov in plemstva. Zgrajen in opremljen je bil po načrtih najboljših umetnikov. Ta grad sredi velikega parka je postal vzor bivališča vsem malim in velikim vladarjem Evrope. Kralj pa je tako palačo tudi potreboval, da je v njej lahko nastanil več tisoč plemičev, uradnikov, diplomatov in gostov z njihovimi družinami in služabniki vred, ki jih je hotel imeti ob sebi. Sčasoma je obveljalo, da mora vsakdo, ki hoče v Franciji kaj veljati, živeti v kraljevi bližini.

A življenje na tem sijajnem dvoru je bilo za njegove prebivalce kaj malo udobno. Resda je bilo tam kakih dva tisoč prostorov, a so bili obupno prenapolnjeni. Redkokatero sobo so ogrevali, primanjkovalo je stranišč in kopalnic, zato so dame in gospodje preganjali posledice pomanjkljive higiene z močnimi dišavami. Pa saj se je celo sam kralj zjutraj zadovoljil le s tem, da si je z mokro brisačo otrl obraz in roke ... Kljub množici kuharjev in strežajev je hrana prihajala na mizo hladna. Ljudje so se na tem dvoru poročali, rojevali in umirali, vse to pod budnim kraljevim očesom.

Palača je bila kraljeva rezidenca in sedež vlade. Tukaj je moralo živeti tudi visoko plemstvo, da jih je imel kralj lahko pod nadzorom.

V palači so živeli tudi ugledni, kralju vdani, pesniki, slikarji, pisatelji, filozofi (Voltaire) ...

Ludvikov kovanec

Francija je bila za časa Ludvika XIV. gospodarsko in vojaško najmočnejša država v Evropi.

Francija se zaplete v vojno s Španijo in nemškim cesarstvom. Veliko breme za državno blagajno je tudi razkošno življenje visokega plemstva in kraljeve družine.

Gospodarstvo - značilnosti merkantilizma

Značilnosti **MERKANTILISTIČNEGA GOSPODARSTVA:**

V 17. stoletju se je v evropskih državah vse bolj uveljavljala gospodarska teorija in praksa, ki jo imenujemo **merkantilizem** (iz italijanske besede mercantile, ki pomeni trgovski):

- skušali so pridobiti čimveč kolonij, da bi lahko uvažali dragocene kovine in poceni surovine ter povečali trg,
- skušali so doseči večji izvoz kakor uvoz,
- spodbujali so izvoz končnih luksuznih izdelkov (kar je spodbujalo odpiranje novih manufaktur), zaradi česar so modernizirali pristanišča,
- spodbujali so gradnjo prometnih povezav, zgradili so na primer nove mostove, ceste, prekope ...,
- z visokimi zaščitnimi carinami so ščitili domačo proizvodnjo in trgovino.

Na Nizozemskem in v Angliji se razvije drugačna oblika vladavine - PARLAMENTARNA MONARHIJA

Nizozemska in Anglija postajata vedno hujši tekmici Portugalski in Španiji v boju za kolonialno posest.

V začetku 17. stoletja se nizozemske protestantske pokrajine odcepijo od Španije,

Nizozemska je zahvaljujoč trgovski mornarici uspešna trgovska in pomorska velesila.

Anglija - politični razvoj v parlamentarno monarhijo

Elizabeta I. angleška kraljica (1533-1603). V času njenega vladanja se je v Angliji okrepil parlament, ki je poleg kraljice odločal o državnih zadevah.

Njeni nasledniki, so kot angleški kralji, zopet hoteli zavladatai kot absolutisti.

Vnela se je državljanska vojna med pristaši parlamenta (plemstva) in kralja.

Leta 1688 je parlament krono ponudil nizozemskemu plemiču **Viljemu III. Oranskemu**, vendar je moral podpisati **deklaracijo o pravicah** (Bill of rights), ki je:

zagotovila parlamentu moč in soodločanje o državnih zadevah, omejila moč kralja (brez odobritve parlamenta ni smel dvigniti davkov in vzdrževati svoje vojske), kralj je državo vodil s skupino ministrov iz stranke, ki je imela v parlamentu večino.

Anglija je s temi spremembami postala **parlamentarna monarhija**.